

IPPOLITO CAFFI

1809-1866

RESİM SERGİSİ

İSTANBUL DEVLET GÜZEL SANATLAR AKADEMİSİ
OSMAN HAMDI SERGİ SALONU, FINDIKLI
25 MART - 8 NİSAN 1980

(KAPALIÇARŞI), 1843 yağlıboya 19 x 25 cm.

- 40) Mısır - "TEBE DE KARNAK", yağlıboya 42 x 61 cm. "Tebede Karnak Caffi" imzalı.
- 41) Mısır - "KARNAK TAPINAĞI TEBE" 1844 yağlıboya 49 x 36 "Karnak Caffi 1844" imzalı.
- 42) Mısır - TAPINAK, 1844 yağlıboya 36 x 49 cm. "Mısır Tebede tapınak 1844 Caffi" imzalı.
- 43) Mısır - TEBE KARNAKTA MISIR TAPINAĞI, 1844 yağlıboya 47 x 35 cm. "Karnak Mısır Caffi 1844" imzalı.
- 44) Mısır - BİR KERVANIN MOLASI, 1844 yağlıboya 46 x 63 cm. "Sefostri Piramidi civarında, Caffi 1844" imzalı.
- 45) Mısır - NUBİADAN HATIRALAR, 1844 yağlıboya 29 x 23 cm. "Caffi Nubiadan hatıralar" imzalı.
- 46) Mısır - KAHİRE CAMİ VE ÇEŞME, 1853 yağlıboya 37 x 29 cm. "Caffi 1853" imzalı.
- 47) Kudüs - JOSAFAT VADİSİNDEKİ ZEYTİN DAĞINDAN GÖRÜNTÜ, 1844 yağlıboya 35 x 48 "Caffi 1844 Kudüsün Zeytin Dağından görünüşü" imzalı.
- 48) Kudüs - ŞAM KAPISI, 1844 yağlıboya 26 x 33 "Caffi 1844 Kudüste Şam Kapısı" imzalı.
- 49) Kudüs - HAZRETI ÖMER CAMİİ, 1844 yağlıboya 35 x 49 cm. "Eski tapınak üzerinde inşa edilen Ömer Camii Caffi 1844" imzalı.
- 50) Kudüs - KRAL MEZARLARI, 1844 yağlıboya 24 x 32 Kudüs 1844 Caffi imzalı.
- 51) Kudüs - SEN JAK MEZARI, 1844 yağlıboya 30 x 24 cm. "Caffi Kudüste 1844" imzalı.
- 52) Anadolu - EFESTE DIANA TAPINAĞI, 1844 yağlıboya 21 x 32 cm. "Efes Tapınağı Caffi" imzalı. Arkasında Küçük Asya, İzmirden 60 mil uzakta Efeste Diana tapınağı Attikalı Herodüs adına ithaf edilmiş bir tiyatro ve uzakta bir su kemeri" not
- 53) Venedik - RIALTO, 1845 yağlıboya 31 x imzalı.
- 54) Venedik - SABAH RIALTO KOPROSU, 1845 yağlıboya 29 x 51 cm. "Caffi" imzalı.
- 55) Venedik - LA REGATA, 1844/49 yağlıboya 29 x 44 cm.
- 56) Venedik - CANAL GRANDE, 1844/49 yağlıboya 29 x 44 cm. "Caffi" imzalı.
- 57) Venedik - SABAH SAATLERİNDE UFAK BİR MEYDAN, 1844/49 yağlıboya 24 x 40 cm.
- 58) Venedik - KARNAVAL VE BENGALA IŞIKLARI, 1844/49 yağlıboya 18 x 32 cm. "Caffi" imzalı.
- 59) Venedik - KAR VE SİS, 1849 yağlıboya 26 x 32 cm. "Caffi" imzalı.
- 60) Venedik - DALGA KIRAN, 1849 yağlıboya 26 x 42 cm. "Caffi" imzalı.
- 61) Venedik - CANAL GRANDE'DE SENENAT, 1857 yağlıboya 26 x 37 cm. "Caffi" imzalı.

- 62) Venedik - SAN MARCO MEYDANINDA SERENAT, 1857 yağlıboya 30 x 41 cm.
- 63) Venedik - CANAL GRANDE'DE SERENAT, 1858 yağlıboya 26 x 41 cm. "Caffi" imzalı.
- 64) Venedik - SAN MARCO MEYDANI, 1858 yağlıboya 53 x 85 cm. "Caffi 1858" imzalı.
- 65) Venedik - VENEDİK BANLIYOSU KÖPRÜSÜNDE PANORAMA, 1858 yağlıboya 30 x 96 cm. "Caffi 1858" imzalı.
- 66) Venedik - DALGA KIRAN VE SCHIAVONI'LER KİYİSİ, 1858 yağlıboya 30 x 44 cm. "Caffi" imzalı.
- 67) Venedik - CNAL GRANDE, 1858 yağlıboya 33 x 49 cm. "Caffi" imzalı.
- 68) Venedik - "SAN GIORGIO MAGGIORE VE GUNDUZ GÖZÜ İLE LAGUNE, 1858 yağlıboya 28 x 51 cm. "Caffi 1858" imzalı.
- 69) Venedik - SAN MARCO MEYDANINDA GECE EĞLENCESİ, 1858 yağlıboya 29 x 43 cm. "Caffi" imzalı.
- 70) Venedik - BİR KARNAVAL GECESİ 1860 yağlıboya 33 x 51 cm. "Caffi 1860" imzalı.
- 71) Venedik - GÜN BATIŞINDA DALGAKIRAN, 1864 yağlıboya 43 x 60 cm. "Caffi 1864" imzalı.
- 72) Venedik - PANORAMA, 1865 yağlıboya 30 x 89 cm.
- 73) Genova - PANORAMA, 1849 yağlıboya 29 x 87 cm. "Caffi 1849" imzalı.
- 74) Genova - SAN FRANCESCO'DAN GÖRÜNTÜ, 1849 yağlıboya 16 x 33 cm.
- 75) Genova - GÖRÜNTÜ, 1851 yağlıboya 29 x 44 cm. "Caffi 1851" imzalı.
- 76) Nis - PANORAMA, 1851 yağlıboya 29 x 45 Caffi Piemonte Nis'i 3 Eylül 1851

MUHTELİF ŞEHİRLER

- REN NEHRİNİN ÇIKIŞI, 1850 yağlıboya 30 x 46 cm. "Caffi Ren nehri çıkışını 1850" imzalı.
- SUPERGA TEPESİ 1860, 1860 yağlıboya 30 x 46 cm. "Caffi Torino 1860" imzalı.
- OUVRE SARAYI, 1855 yağlıboya 31 x 31 "Caffi 1855-Paris" imzalı.
- DENİZ KAPISI VE BULVAR, 1855 yağlıboya 31 x 51 cm. "Caffi 1855" imzalı.

M.S. Güzel Sanatlar Üniversitesi
Merkez Kütüphanesi

0019683

255.07.02.01.06.00/07/0019683

MSÜ
1980-11
1980

Giriş

Şayet bugün Venedik'teki "Museo Correr" ve Ca'Pesaro'daki "Modern Sanat Müzesi"nde Ippolito Caffi'nin çalışmalarının büyük bir kısmını görmek mümkünse, bunu ünlü ressamın karısı Virginia Missana'nın bu eserleri büyük bir cömertlikle Venedik şehir müzelerine hediye edilmesine borçlu olduğumuzu unutmamak gerekiyor. Bu müzelerde eksiz, not, çıkma ve manzaraların taslaklarını kapsayan bir albüm, özel bir ihtimamla restore edildikten sonra teşhire konulan yüzelli-dört eser yer almaktadır. Ayrıca not ve eksizlerinin toplandığı 23 albüm de yine bu müzelerdedir. Bu albümlerden, ünlü sanatçının, elinde bir kalemle yaya olarak dolaştığı sokaklarda karşısına çıkan insan tipleri ve manzaraları ne kadar değişik ve herkesten farklı bir gözle gördüğünü anlamak mümkündür. İlginc bir başka nokta da, o denli usta bir kalemin, yolda karşısına çıkan gruplar hâlindeki kadınlar, erkekleri, özel giysileri içindeki köylüleri ve askerleri, din adamlarını ve çocukları ölümsüzleştirmek konusunda ne kadar büyük bir çaba sarfettiğidir. Bu sayfalarda hafif bir hiciv ve tatlı bir karikatür mizahını sezinlemek de mümkündür.

Resim sanatı: bir araç, gözün akla yansattığı ve hafızalarda sanat yoluyla tespit ettiği canlı bir belge olması bakımından Caffi'nin notlarındaki satırlar arasında sanatçının ruhunu tanıma meselesi, bizleri kendisini etüd etmeye zorlamaktadır.

İşte bu ifadede, geçen yüzyılın pozitif bir görüşle, tecrübi bir bilgi imişçesine: örneğin, iki asır önceki Venedik manzara ressamlarının yalnız estetiğe önem veren mantık yapılarına karşın realitenin içine girmek çabası içindeki bir kişi, bir sanatkar yatmaktadır.

Gerçi Caffi, Canaletto'nun hayranı, hattâ bir derecede de onun devamcısı gibi görünürse de bu devamlılık başka bir yönde oluşmuştur. Kanımızca, Caffi'nin kişiliği, geçen yüzyılın yeni adamından, vatanseverinden, macerasını somut bir anlatıyla belgelendirmek isteyen, yorumlamak bilmez bir gezginin kişiliğinden ayrı telâkki edilemez.

Bu resmetme, yâni gözlerin görmeye muktedir olduğu şeyleri fırçalarla tespit etme arzusu ve buna ulaşmak için hayatı hiçe saymak cesareti bizlere, iki asır önceki insanın bir asır öncekine olan farkını göstermektedir. Yeni romantik görüş dolayısıyla de olsa, geçen yüzyılın adamının alışılmamış doğal muhayyeleye, onsekizinci yüzyıla özgü mizansen ve tiyatroları resmetme arzusuna karşı XIX. yüzyılın adamını zorlamaktadır. İşte bunun içindir ki Caffi'de ufak ışıklarla, bengala ışıklarıyla veya dolunayla olan teması arzusu göze çarpmaktadır. Resimlerinde hayâlpereşlik değil, gözün gördüğünü olduğu gibi aktarmak arzusu ve çabası hâkim unsurdur.

Gerçi Caffi'nin hayatı boyunca yorulmak bilmeden dolaşması kendisinin huzursuz bir mizaca sahip olduğu zannını uyandırır da aslında bu, onun yeni bir dünya araştırma ve yeni bir dünya ile karşılaşmak ve bunu hemen tuvaline yansıtmak ihtiyacıyla dolu kişiliği yüzünden olmuştur. Onun romantik görüşü, tatbikata yönelik mantığı taşıyan kişiliği, onu bir iç sükuna çekmiş, bu da kendi deyimiyile "Ruhun doğaya göre tatbikatı" şeklinde tecelli etmiştir.

Ippolito Caffi'nin devamlı gezginciliği kendisini ruhen tatmin etmekle kalmayıp resim sanatında sürekli olarak bilgisini arttırmada da yardımcı olmuştur. Belki bu hâl belirli sınırlar içinde olmuştur amma yine de olmuştur.

Caffi'nin sanatında gençlik ve olgunluk çağı diye bir ayrılık yoktur. Her dönemde, onun görüş tarzı aynı şeffaf ve berrak ifâde ile doludur.

Çok az sayıdaki eseri hâric, Caffi'nin manzaradan başka hiçbir resim türüne itibar etmediği görülmür. Onu yeryüzünde manzaradan başka hiçbir şey ilgilendirmemiştir, diyebiliriz.

Yirmibir yaşındayken, 1830 yılında Venedik Akademisi Perspektif ekolünce ödüllendirilen eserinden, 1866 yılında elli altı yaşındayken bir savaş gemisinde ve savaş ânındaki ölümüne kadar Caffi, kendine özgü bir görüşle doğanın devamlı araştırmacısı olmuştur. Her ne kadar ruhsal yapısı ve manzaraları yapış amaçları kendisinden bir asır önce yaşamış Venedikli sanatçılardan ayrı ise de, XIX. yüzyıl resim sanatının diğer sahalarında görülen farka bunda rastlanamaz.

Resim sanatında, hayâl ve gerçek, her yere ve her şeye; yere, suya, göğe değinmekle, bir peyzajı tespit etme göz ile ruhu birbirine bağlayan gerçeğin hayâli ile gizli bağlantılarının bulunduğu şüphesizdir. Caffi'nin manzaralarında çoğu kez ufak fakat gâyet net olarak karşımıza çıkan insanlar boşlukta birer nokta gibi kalmayıp orantılı bir şekilde bizlere mimari ölçüleri vermeye yardımcı olmaktadır.

İstanbul'da çizip de günümüze kadar gelebilen altı tablosunda Caffi, kentini en göz alıcı noktalarından çeşitli görüntüleri dile getirmektedir. Ayasofya yakınlarından iki manzara, Sultanahmet Camii ile Hipodrom, Haliç'in sonunda sanki altın renkli bir tülle örtülmüş gibi duran İstanbul silüeti ile yine altın renkli suların öptüğü Haliç sahillerini dile getiren eserleri bunların arasında yer almaktadır. Caffi'nin canlandırdığı diğer İstanbul

manzaraları arasında kentini ören ve âdetlerine dayanmış olanları da vardır. Birkaç fırça darbesiyle insan figürlerinin nasıl çizilebileceğini gösteren "Bazar di schiav" (Esirler Pazarı) ve "Bazar" (Kahvaltı).

Sultanahmet meydanı ve parkını (Hipodrom) 1840'lardaki durumu gösteren tablosu kentini bu önemli merkezinin o zamanlardaki hâlinin ne denli değişik olduğunu göstermesi bakımından da ilginçtir.

Guido PEROCCO'nun
"IPPOLITO CAFFI"
1809-1866

adlı eserinden İstanbul İtalyan Kültür Merkezi Müdürlüğü tarafından Türkçeye çevrilmiş ve adapte edilmiştir

Ippolito Caffi kimdir?

Ippolito Caffi, 1809 yılında İtalya'nın kuzeyinde, Belluno kentinde doğmuştur. Sanat yaşamı ise 1821 yılında Belluno'da Prof. Antonio Federici ile çalışmalarına başlamıştır. On yıl bu usta ile çalıştıktan sonra Antonio Tessari ile çalışmalarını sürdüren Caffi'nin 1827-1831 yılları arasında Venedik Güzel Sanatlar Akademisi'ne devam ettiği, özellikle Tarquinio Orsi'nin verdiği perspektif derslerine karşı büyük ilgi gösterdiği görülmüş; bu arada nüd, figür ve peyzaj derslerini izlemekten de geri kalmamıştır. 1830 yılında Akademi tarafından kendisine bir perspektif ödülü de verilmiştir.

16 Ocak 1832'de Roma'ya, kuzeni Paolo Paoletti'nin yanına yerleşen Caffi burada, kuzeninin yardımıyla bir çok ünlü sanatçılarla tanışma fırsatını bulmuştur. Bu arada özellikle Canaletto ve Tranquillo Orsi'nin perspektif ekolleri üzerindeki bilgilerini de yaptığı çalışmalarla derinleştirmiştir. 1837 yılında Roma'daki bir sarayın resimlerini afreks olarak çizmek için bazı yağlıboya çalışmaları görmek ve bu konuda fikir sahibi olmak için Venedik'e gitmiştir. Venedik Akademisi'nde, "L'Ultima ora di Carnevale a Roma (Roma'da Karnavalın son saatleri)" adlı ve daha çok "i moccoletti" olarak bilinen eserini genel istek üzerine tam kırkiki defa yapmıştır. Bu olay, sanatçının ilk büyük başarısını teşkil etmiştir. Kasım ayında Venedik'ten Roma'ya dönen genç ressam "Caffe Greco" da iki Roma ve iki Venedik manzarası çizmiştir. Bunlardan sadece biri; "Ponte de Rialto (Rialto Köprüsü)" günümüze gelebilmiştir.

Caffi, 1838 yazında Avusturya İmparatorunun Venedik'i ziyaretini

tablolarında canlandırmak üzere Venedik'e gitmiştir. Bu ziyaret sırasında çizdiği "L'ingresso a Venezia (Venedik'e Giriş)" ve "La Regata" adlı eserleri Avusturya İmparatoru tarafından pek beğenilerek satın alınmıştır. Şöhretin basamaklarını tırmanmakta olan Caffi, yine 1838 yılının ekim ayında Milano Sergisi'nde teşhir edilmek üzere oniki tablosunu göndermiş, bu eserleri de sergide büyük sükse yapmıştır.

1841 yılında Milano ve Venedik'te ikamet eden Avusturya Kralı Naibinin pek beğendiği Venedik ve Roma manzaralarını yapan sanatçı 1843 yılında büyük bir seyahate çıkmıştır. Napoli'den hareket eden bir Fransız gemisiyle önce Atina'ya giden Caffi orada geçirdiği günlerde onaltı manzara tablosu yapmış ve bu eserlerini içeren bir de kitap yayınlamıştır. Atina'dan İstanbul'a geçen Caffi buradan İzmir'e ve Efes'e gitmiştir. İstanbul'da geçirdiği günlerde çok sayıda eserler yapmış, daha sonra İskenderiye'ye gitmiştir. Oradan bir kervanla Kahire'ye uzanan sanatçımız burada da çevrenin dikkate değer manzaralarını tuvaline ve kâğıtlarına geçirmiştir. Kahire'den Nil nehri boyunca Luxor'a kadar inmiş ve Luxor civarındaki Karnak'ta eski Tebe'nin ünlü tapınaklarını tasvir etmiştir. Buradan Güney Mısır'daki Nubia kentine geçerek oradan da bir çok görüntüleri çizgileriyle ölümsüzleştirmiştir. Sonra Mısır'ın Akdeniz kıyılarını izleyerek dolaşmasına ve çalışmalarına devam etmiş, bunu müteakip Kudüs'ü ziyaret ederek Anadolu'ya çıkmış burada da bazı şehirleri dolaşmıştır. Her gittiği yerde pekçok resim çizmekten de geri kalmamıştır. Laocidea'dan bir gemiye binip Atina'ya oradan da 1844 yılı ilkbaharında Roma'ya dönmüştür.

1844 yılında Venedik Güzel Sanatlar Akademisi tarafından ken-

MSGSU
Açık Bilim

disine "perspektif kürsüsü" teklif edilmişse de Caffi bunu kabul etmemiştir. Ertesi yıl (1845) Papa XVI. Greguar tarafından kendisine "Piazza San Pietro (San Pietro Meydanı)" ve "Piazza San Marco (San Marco Meydanı)" tabloları sipariş edilmiş, sanatçımız bu şekilde pek ünlü iki eserini yaratmıştır.

1848 yılında Venedik'in Avusturyalılara karşı ayaklanmaları karşısında coşan milli duygularıyla Roma'dan Venedik'e geçip silâha sarmıştır. Ancak verilen çete savaşları sırasında Visco Illirlada'da şiddetli bir çatışmadan sonra arkadaşlarıyla birlikte esir düşmüştür. Esaret günlerinde asılma tehlikesi geçiren Ippolito Caffi'nin cezası daha sonra hapse çevrilmiş uzun bir süre hapisanede yatmak zorunda kalmıştır. Daha sonra Belluno'da ikamete mecbur edilerek serbest bırakılmışsa da çok geçmeden yine bir kolayını bulup gizlice Venedik'e dönmeyi başarmıştır. Burada Şehir Muhafızlığı kumandanlığına atanan Caffi Venediklilerin Avusturyalılara karşı ayaklanmalarını tasvir eden bir birinden güzel savaş tabloları çizmiştir.

Bir yıl süren bir direnişten sonra 1849 yılında Venediklilerin teslim olmaları üzerine Caffi, Avusturyalılara kara listesinde yer aldığından sürgün edilmiştir. Bundan sonra bir göçebe hayatı yaşamaya koyulan ünlü ressam bir çok yerleri dolaştıktan sonra Genova'ya gelmiş, oradan da Nis'e geçmiştir. Liguria eyaletinin bir çok kentinde oturduktan sonra tekrar Cenova'ya dönen Caffi 1850 yılı eylül ayında İsviçre'ye geçmiş; Locarno, Bellinzona Domodossola, Briga, Sion, Cenevre ve Lozan'ı dolaşıp Novara'ya oradan da Torino'ya gelmiş ve 1851 yılı Nisan ayına kadar orada kalmıştır. Torino'dan Londra'ya giden Caffi, orada "St. James Square" deki "Ordu ve Do-

nanma Klübü"nde, evrensel ün kazanan altı tablosunu sergilemiştir. Bu sergi de pek büyük ilgi uyandırmıştır.

1851-1863 yılları arasında ömrü Torino ile Cenova arasında adeta mekik dokumakla geçmiştir. 1854 yılında İspanya'ya giderek Madrid, Barselona, Sevil ve Granada'yı dolaşarak buralarda da tablolar çizdikten sonra Fransa'ya geçmiş ve Paris'e gelerek tam bir yıl burada kalmıştır. 1855 yılında Paris'te açılan uluslararası bir sergide üç tablosunu teşhir eden Caffi, daha sonra sekiz yıldanberi uzak kaldığı Roma'ya dönmüştür. 1855-1857 yılları arasında Roma'da, Papa IX.Pius'un emriyle bir çok tablolar çizmiştir. 1858 yılında, on yıl önce bir isim benzerliği yüzünden, iftiraya uğrayıp haksız yere cezalandırılmış olduğu anlaşıldığından Venedik Mahkemesi tarafından beraat ettirilmiştir. Bu beraat kararı üzerine Venedik'e dönen Ippolito Caffi, Venedik Adliyesi'nin duvarlarına Mısır ile ilgili iki tablo ve bir de Roma Forumu tablosunu çizmiştir. 1858-1866 yılları arasında Venedik, Torino, Milano ve Genova arasında mekik dokuyan Caffi bu sürenin içinde de pek çok eser meydana getirmiştir. 13 Mayıs 1866'da, Avusturya'ya savaş ilân edilmesi üzerine derhal Ancona'ya giderek İtalyan donanmasına katılmıştır. "Re d'Italia" adlı savaş gemisinde görev alan Caffi İtalyan donanmasıyla buradan ayrılmış ve Lissa açıklarında Avusturya donanmasıyla İtalyan donanması arasında cereyan eden amansız savaş sırasında "Re d'Italia" gemisi batmış, ünlü ressam da gemisiyle birlikte sulara gömülmüştür.

19683

X MSÜ
1980-11
1960

MSGSÜ
Açık Bilişim